

Naturskyddsföreningen Mark

Skogsklöver i slåtterängen vid Årenäs.

Foto: Peter Nolbrant

Medlemsblad 2023

Naturskyddsföreningen i Mark

Ansvarig utgivare

Lars-Åke Andersson

Inledning

Vi befinner oss i en händelserik och otäck tid. Krig i vårt närområde med osäker utgång och en accelererande klimatkris globalt. Enligt FN står vi inför en trippelkris med klimatförändringar, utarmningen av biologisk mångfald och spridningen av miljögifter. I Tidöavtalet som nu skall styra landet finns tydliga tecken på att miljö- och naturvård står lågt på agendan. Borttagning av miljödepartementet ger en klar signal att dessa frågor nedprioriteras. I Marks kommun är nämnden för miljön borttagen. Kort sagt Naturskyddsföreningen behövs mer än någonsin.

En fråga som debatteras livligt just nu är skogspolitiken. Kalhuggning eller kontinuitetsskogsbruk. Enskiktad eller flerskiktad skog. Begreppen är många, men klart är att om miljömålet "Levande skogar" skall nås måste något ske som leder till hållbarare skogsbruksmetoder. Skogsägare som inser detta blir fler och fler. Vi har varit och besökt några av dem som bedriver skogsbruk på ett mera hållbart sätt. Det var inspirerande att ta del av deras arbete och mål med sitt skogsinnehav.

Målsättningen är att vi skall fortsätta dialogen med skogsnäringen. En övergång till helt hyggesfritt i de produktionsskogar som dominerar här är nog inte realistiskt, men att stärka den generella hänsynen och skydda områden med höga naturvärden genom biotopskydd och naturvårdsavtal är nödvändigt för att förverkliga miljömålet.

En sak som man själv kan bidra med är att när man är ute i skogen och naturen för övrigt, rapportera arter man träffar på. Det görs relativt enkelt genom Artportalen. Tänk på att vara noggrann med bestämning och inte störa eller förstöra när du gör dina observationer.

Vi behöver göra en vitalisering av vår verksamhet framöver. Framför allt behövs det fler aktiva. Där ser vi ljusare på framtiden nu. Samarbete med andra lokala föreningar med liknande verksamhet har ökat. Här följer några tankespår och idéer som vi har ambitioner av att genomföra.

Slå ett slag för ängen!

Tänk att göra något för att hjälpa mångfalden av växter, svampar och insekter samtidigt som du träffar trevliga människor, får motion och lär dig en massa. Det är precis det man kan göra på våra slåtteraktiviteter. I samarbete med Sättila hembygdsförening har vi haft slåttergille på ängen vid Årenäs. Jenny Nilsson har visat liar och hur man använder dem. Vi har varit ett bra gäng från både när och

lite mer fjärran som träffats, slåttat, räfsat, fikat, pratat och njutit av naturen med den fantastiska utsikten över Lygnern i bakgrunden. På bara några år har resultatet visat sig. Mer blommor och nya arter har dykt upp som jungfrulin, backsmörblomma och grönvit nattviol. En dukad buffé för fjärilar, humlor, bin och många andra. Slåtter sker på fler platser i kommunen. Planer finns på att få i gång ett nätverk mellan föreningar, kommunen och markägare för att hjälpas åt med ängarna och lära oss mer tillsammans. Lieslåtter har blivit populärt. Välkomna att delta!

Komplicerade problem kan vi bara lösa tillsammans!

Många av frågorna kring miljö och hållbar utveckling är komplicerade och involverar många intressen och människor. Det gäller exempelvis frågor om klimat och biologisk mångfald. Dessutom involverar det alla nivåer från den enskilde, det lokala och kommunala till det nationella och globala. Det känns väldigt svårt, men kanske behöver det inte vara så. Kanske kan vi starta lokala samarbeten mellan föreningar, intressen, kommunen och andra organisationer som ger ringar på vattnet och skapar nätverk? Detta kan ske genom att man möts och börjar samtala med varandra och fundera: Vad vill vi förändra? Hur kan vi samarbeta? Kanske blir det en både spännande och roligt arbete. Kanske något som både vi själva och miljön kommer att må bra av? Kanske något Naturskyddsföreningen kan bidra med?

Programverksamheten

Alla är välkomna, medlemmar såväl som alla andra. Det kommer bli aktuellt med aktiviteter som uppkommer efter att programmet har skickats ut. För att vara förvissad om att inte gå miste om dessa eller de aktiviteter som fastställs genom kort varsel bör ni anmäla er till vår särskilda mejllista för aktiv naturvård: Peter Nolbrant: peter.nolbrant@icloud.com.

Förenings sidan i Borås Tidning är ett annat forum som vi utnyttjar. För Mark är det tisdagar som gäller.

Facebookgrupp, Marks naturskyddskrets: Gunborg Windle.

**Ansvarig och information: Lars-Åke Andersson: naturimark79@outlook.com
Tfn. 0703- 27 34 22**

När du är ute i Marks vackra natur tar du behändigt hjälp av vår digitala guide, #marknatur. Den finns lätt tillgänglig i din mobil. Beskrivning av ett tjugotal platser med fantastiska foton och åskådliga kartor. Väl mött ute i markerna!

PROGRAMAKTIVITETER 2023

Söndag 5 mars 17:00. Föredrag: Vårens blommande växter.

Hernströmshagen. Trädgårdsingenjör Jenny Nilsson berättar om vårens tidigast blommande träd, buskar och perenner. Avgift: 50 kr. Ta gärna med fika.

Arr: Sätilla Hembygdsförening.

Se och räkna flyttfåglar

Se och räkna de fåglar som passerar. Väder och vind avgör tidpunkt. Det behövs inga förkunskaper då erfarna skådare finns på plats och vägleder.

Plats: Plattformen i Fritsla, belägen mitt emot Hagmans fabrik.

Information via hemsida och sociala medier. Arr: Marks Fågelklubb

Tisdag 14 mars 18:30. Årsstämma för Naturskyddsföreningen i Mark.

Åslög Dahl, fil. Dr. forskare Göteborgs universitet. "Om vilda och tama bin, fjärilar och varför vi skall gynna biologisk mångfald".

Plats: Hyssna församlingshem.

Söndag 19 mars 17:00. Föredrag: Vårens blommande lökar.

Hernströmshagen. Trädgårdsingenjör Jenny Nilsson berättar om vårens lök- och knölväxter. Avgift: 50 kr. Ta gärna med fika. Arr: Sätilla Hembygdsförening

Söndag 16 april 10:00–13:00. Slåttermarken vårstädas.

Assbergsreservatet
Samling vid Kvarnagården, Gränevägen 4, Skene. Ta med räfsa och grensax om du har. Ta med egen fika. Information: Kenneth Hansson tel. 0706-254043.

Arr: Kinna Naturskyddsförening

Söndag 16 april 11:00. Vårfagning och korvgrillning på Buaråsängen.

Buarås rastplats, Ramhultafallets naturreservat. Hjälp oss vårstäda ängen från löv, sly och kvistar. Ta med räfsor, och korv att grilla. Obs brant terräng ned till ängen. Arr: Sätilla Hembygdsförening

Onsdag 3 maj 18:00. Länsstämma.

Eva Andersson, Länsstyrelsen, informerar om hur man går till väga när man vill anlägga en våtmark. Hur bidrag söks och andra praktiska spörsmål. Plats: Fritsla VIK:s klubbstuga, Smeatorpsvägen 13, Fritsla.

Arr: NF Södra Älvsborg och NF Mark

Lördag 6 maj 08:00. Kusträddardagen.

Vi reser till Bohuslän för att transporteras ut till en ö för att röja en strand från skräp. Lämplig utrustning tillhandahålls på plats, men inte handskar. Kläder för att vistas hela dagen utomhus. Ta med mat för hela dagen. Samling vid Kungsfors parkering, Skene

klockan 8. Anmälan till Enar senast 20 april. Obs! Maxantal 12 deltagare.
Information: Enar Bonath tel. 070-6234862. Arr: Kinna Naturskyddsförening

Tisdag 16 maj 17:30. Utflykt till Årenäs i ramlökstider. Samling vid Kungsfors parkering, Skene, klockan 17:30. Grova skodon rekommenderas! Ta med fika.
Information: Enar Bonath tel. 070-6234862

Söndag 18 juni 9:30. De vilda blommornas dag

Samling vid Kungsfors parkering, Skene, kl. 9.30.

Vi vandrar från Öxabäck kl.10 till Ramnås och tittar på den fina slätterängen.
Egen fika kl. 11.30 och vi håller sedan på till kl. 13. Vi är tillbaka i Skene ca kl. 14.
Information: Kenneth Hansson tel. 0706-254043

Söndag 23 juli 10:00. Slättergille på Buaråsängen.

Buarås rastplats, Ramhultafallets naturreservat. Vi slår ängen tillsammans. Kom med egen lie eller låna på plats. Du får handledning i slätterteknik och bryning. Alla är välkomna. Ta med matsäck och gärna en räfsa. Obs brant terräng ned till ängen. Arr: Sätilla Hembygdsförening

Lördag 29 juli 9:00. Slättergille i Årenäs.

Samling vid reservatparkeringen. Kom med egen lie eller låna på plats. Du får handledning i slätterteknik och bryning. Alla är välkomna. Ta med matsäck och gärna en räfsa. I samarbete med Naturskyddsföreningen i Mark.

Lördag, söndag, 5, 6 augusti 08:30. Slätter i Assbergsreservatet. Samling vid Kvarnagården, Gränevägen 4, Skene kl. 08:30

Ta med lie och/eller räfsa. Skor eller stövlar som ger stöd åt fötterna rekommenderas. Vi håller på till ca kl. 13. KNF bjuder på slätterlunch på lördagen Information: Rune Fredly tel. 0761-110361. Arr: Kinna NF

Lördag 16 september 10:00. Skräpplockardagen. Samling kl. 10:00. Plats meddelas senare. Information: Birgitta Fredly tel. 0730-680184

Söndag 17 september 10:00. Svamputflykt för nybörjare.

Samling vid Hernströmsgården. Vi ger oss ut på jakt efter våra vanligaste läckra matsvampar och lär oss känna igen dem. Ta med matsäck. Avgift: 50 kr.
Arr: Sätilla Hembygdsförening

Söndag 8 oktober 18:00. Holkrensning. Samling vid sjöstugan, mittemot Två Skyttlar. kl. 18. Vikollar resultatet av årets fågelhäckning. Egen fika! Information: Enar Bonath tel. 070-6234862

Rent vatten – ett kvitto på framgång

Rent vatten i lagom mängd är en nödvändighet för oss och hela ekosystemet! Vattnet är också ett kvitto på hur landskapet mår med våtmarker, skogar och odlingslandskap. Föroreningar som släpps ut i luft eller på landbacken hamnar alla så småningom i vattendrag, sjöar och hav. Exploateringar och byggen, särskilt i närheten av vattendrag och sjöar gör att det kan föras ut stora mängder sediment som grumlar och lägger sig på botten även om man vidtar försiktighet. När ytorna sedan har exploaterats och gjorts hårda med asfalt, byggnader eller kompakt jord kan inte vattnet tränga ner i marken utan rinner hastigt ut i vattendraget där de kan föra med sig föroreningar och näring. Utdikningar av våtmarker i skogen gör också att vattnet snabbt rinner i väg i stället för att bromsas upp, sjunka ner i grundvattnet och sakta portioneras ut så att höga flöden dämpas och torrläggning av vattendrag minskar. Allt hänger samman vilket våra vattensystem visar så tydligt. Vattnet tar inte hänsyn till kommun-, läns eller nationsgränser.

Vatten är också inspirerande. Vi vill vara vid det, det ger avkoppling och en massa möjlighet till fritidsaktiviteter, bad, paddling, fiske eller att bara finnas vid en strandkant. I vattnet finns spännande varelser. Fiskar, musslor, trollsändelarver, bäckfisar och mycket annat. En del arter är känsliga och visar särskilt väl hur miljön mår. Glädjande är att uttern är på väg tillbaka efter att tidigare förgiftats av miljögifter som PCB. Värre är det med flodpärlmusslan som stadigt minskar i antal och som har väldigt få reproducerande populationer kvar. Vattendrag med föryngring av musslan är det allra bästa kvittot på friska ekosystem där alla andra arter som bör finnas i vattendraget kan finnas.

I Rolfsåns och Lygnerns vattensystem pågår nu en inventering och utredning av flodpärlmusslan. Det sker i samverkan mellan markägare, föreningar och kommuner genom Lygnerns vattenråd där även Naturskyddsföreningen deltar. Målet är att ta fram en plan för hur den ska räddas i vattensystemet. Det innebär att öring och lax behöver hjälpas

så det blir mer ungar av dessa. Musslans larver lever som parasiter på fiskungarnas gälar, dock utan att skada dem.

Vi behöver hjälpas åt att värna vattenmiljöerna. Det gör vi genom att även värna om landmiljöerna med skogar och våtmarker,

Viskan vid Skene

Foto: Peter Nolbrant

återvät dikade våtmarker, samhällsplanera med hänsyn till vatten, bedriva varsamt jordbruk och skogsbruk som gynnar mångfald, och ett helt samhälle som bygger på hållbarhet.

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Årsmöte
Naturskyddsföreningen i Mark
Hyssna församlingshem
Tisdag 14 mars klockan 18:30

Naturskyddsföreningen i Mark

Ordförande/kontaktperson

Lars-Åke Andersson, Skjutbanevägen 6, 511 71 FRITSLA

0320-722 95, 070-327 34 22, naturimark79@outlook.com

Webb: <http://mark.naturskyddsforeningen.se/>

Till alla medlemmar: Meddela gärna er e-postadress till oss. Även ni som har uppgett adressen, men känner på er att den är inaktuell kan meddela oss rätt e-postadress. Allt för att bättre nå ut till er medlemmar när vi har olika arrangemang. Skicka adressändringen till: naturimark79@outlook.com

Naturskyddsföreningen i Mark
Samarbetar med Studieförbundet

